

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: אור החינוך

פרשת מקץ

בס"ד | גליון מס' 561

עבור מה כדאי למכור מתנות נישואין?

מזמור שיר חנוכה הבית!

של יום - הוא בית שהילדים בו גדלים מתוך הערכה לתורה, מתוך הערכה למצוות, מתוך הפנמת החשיבות של קיום רצון ה'!

אם נאמץ את הנוסחה הזו, אם נבחר להיות לבנינו כמו הנרות המאירים, להכניס ללבם התרגשות מחודשת, שמחה של מצוה, התלהבות בתורה ובמצוות, אכן נזכה למילוי שאיתנו היקרה והכמוסה ביותר, הנאמרת בדמעות לצד נרות השבת: 'זכני לגדל בנים... אוהבי השם יראי אלוקים, אנשי אמת זרע קודש בה' דבקים...' - אמנו!

ריקוד סוחר באישון ליל...

מיקירי קרתא דשופריא, מגדולי ירושלים של מעלה, היה הגאון רבי שלמה זלמן וייספיס זצ"ל. הוא היה גדול בתורה ובעל מידות נאצלות, וביתו - בית מלא שמחה וברכה ה', ילדים צוהלים ואב רחום הדואג להם ולצורכיהם, אף שזה לא היה קל - הם חיו בדוחק רב ועניות קשה, כשאף בקושי מגיעה מדי פעם תמיכה זעומה, להחיות את נפשם...

אותו יום בהיר, היה יום חג בבית משפ' וייספיס, לאור ההודעה המשמחת כי הגיעה תמיכה עבורם - בסך 70 גרושים... גם בימיהם נחשב סכום זה לזעום, אך בבית העני של משפ' וייספיס - 70 גרוש זה בשורה של ממש! לפיכך, מיהרה האב לשלוח את בנה שיביא את המעטפה בשו בו מלימודיו, כדי להכניס הביתה כמה פרוטות להחיות בהם נפש כל חי...

אלא שאחרי שהילד קיבל את המעטפה, התעכב בדרכו בשמחת בר מצוה של אחד מחבריו. ורק בשו בו הביתה, בשעת ערב מאוחרת, גילה כי שוד ושבר: הכסף איננו, איננו! נאבד הכסף!

הוא מפשפש בכיסיו שוב ושוב, אך המעטפה היקרה, התמיכה הבודדת והזעומה הזו - אבדה ממנו! הוא פרץ בבכי מר, הן הוא יודע עד כמה גדולה חשיבות הכסף הזה להוריו, ועתה - משאבד, כה חבל על דאבדיו... הוא עלה על יצועו בוכה ומצטער, ובכה שעות ארוכות לתוך הלילה על האובדן הנורא שקרה תחת ידיו...

ואז, בשעת ליל מאוחרת, התעורר אביו רבי שלמה זלמן לתיקון חצות, והנה הוא מבחין כי בנו עדיין ער, בוכה בכי תמורורים... הוא מיהר לברר את סיבת הבכי, ולמרות שהיה זקוק מאוד לכסף וידע היטב את מידת נחיצותו לכלכלת המשפחה, הגיב כהרף עין:

'בני יקירי! הן אנו יודעים כי 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד', ובוודאי כל נזק או הפסד - התגלגל משמים, וגם זו לטובה! הנה לנו הזדמנות להודות לבורא עולם הטוב והמטיב על חסדו הגדול, כי בוודאי גם זו לטובה!' - קרא בקול, והזמין את בנו להצטרף למעגל ריקוד שמח ועלי, בשירת 'גם זו לטובה'...

שעה ארוכה רקדו האב והבן יחדיו, שמחים ומאושרים. ולא זזה ידו מתוך ידו, עד שהשמחה והעליצות על כי 'גם זו לטובה' הפכו לאונטיות ממש, רגשות הודאה אמיתיים לבורא עולם על חסדו, למרות האובדן... רק כשהרגיש רבי שלמה זלמן כי בנו שמח ועליז, והערך החשוב להודות גם על תקלות הוטמע בלבו היטב - אז שב הבן למיטתו לשנת הלילה, צוהל ושמח...

לימים, העיד הבן כי השמחה באותו לילה לא נותרה באותו לילה בלבד, אלא עשתה עליו רושם כה עז, עד שכל ימיו נחרט הדבר בלבו והוטמע בנפשו, שכל מה שעובר על יהודי הכל לטובה, וגם כשעבר מצבים קשים והתמודדויות מייסרות - תדיר זכר

אנו מצויים בעיצומם של ימי החנוכה, הימים המיוחדים והמרגשים, הימים המוארים בשנה. מדי ערב אנו מתכנסים סביב הנרות הקדושים, מביטים בהם, מתבוננים בהם, שרים בצוותא ומודים על הנסים ועל הנפלאות. קול השירה הבוקע מהסלון מתערב בניחוח הליבויות המטוגגות במטבח, ויחדיו הם משרים אורירה כה שמחה ומרגשת, מוארת ומענגת...

ימי החנוכה, הם זמן של 'נר איש וביתו' - התכנסויות משפחתיות רבות, ערבי לביבות, שירה משותפת והודאה נרגשת... אנו מנצלים את האור הנפלא הבא עלינו משמים, את האורירה הייחודית והשמחה החובקת אותנו מכל עבר, וממנפים אותם למקור אנרגיה רוחני וגדול, שכוחו יפה להוות מגדלור לכל השנה כולה, שיותר חותם בנפש לטווח ארוך...

ולא בכדי. חנוכה הוא גם מלשון 'חינוך', והערכים הבוקעים מאורם של הימים המיוחדים הללו - מלווים אותנו למשימת החינוך, המוטלת עלינו כל השנה. אנו נוטלים מהנרות הבוערים את המסרים על הנפש היהודית הבוערת, כאשר עלינו - ההורים, התפקיד להבעיר את הניצוץ, להגביר את הלהבה, עד שתהא שלהבת של תורה ויראת שמים עולה מאליה...

ואכן, זה מה שעומד בראש סולם העדיפויות של כולנו, זו השאיפה הנכספת ביותר העומדת בראש מעיינינו, לזכות לילדים תלמידי חכמים, לזכות לרוות נחת מצאצאים ההולכים בדרך התורה. אחת הדרכים אותה גילו לנו חז"ל להגיע ליעד הנשגף הזה, היא הגילוי: 'הרגיל בנר - הויין ליה בנים תלמידי חכמים!'

והשאלה זועקת: האמנם? מה יש בהם - בנרות השבת ונרות החנוכה ההופכים את בנינו לתלמידי חכמים? איזו סגולה טמונה בשלהבות המרצדות, מה יש במצוה הזו ההופך אותה לכה מועילה לחינוך ילדינו? והלא כולם מקפידים על הדלקת הנרות, ולא כולם זוכים בבנים תלמידי חכמים - אם כן מהו הכח הטמון בנרות וכיצד הופכים אותו למנוף להצלחת ילדינו?

מאיר לנו בעל השם משמואל ז"ע, ופותח כיוון מחודש בהבנת הקשר בין הנרות לחינוך הילדים. כשנתבונן בלהבה הבוערת, ניווכח כי אין רגע זהה לחברו. בכל שניה מחדש הלהבה משנה צורה, צבעיה משתנים, היא גדילה ומתקטנת, מאדימה ושוב מצהיבה... אין רגע דל, אין שניה בלי חידוש, אין מצב זהה לקודמו בשום צורה!

אומרים חז"ל: רוצה לזכות בבנים תלמידי חכמים? רוצה להצליח בחינוך ילדיך? זו הנוסחה: תתרגל לחשוב ולהתנהג כמו נר... תכניס בבית התלהבות מחודשת, אורירה שמחה, התרגשות עם כל מצוה, התחדשות בכל יום מחדש, שמחה עם כל מצוה - גם אם היא שגרתית. כך תנחיל לילדיך את הערך החינוכי החשוב ביותר, כך תזכה לראותם גדלים על ברכי התורה, שמחים עם כל מצוה, ששים לקיים רצון ה'!

זהו התפקיד שלנו, כהורים. כי בית בו האב שמח בכל בוקר כשהוא יוצא לתפילה, מתרגש לקראת ברכת המזון, מבטא את שמחתו לעשות את רצון הוריו - הוא בית בו הילדים מפגימים עד כמה כל מצוה היא ברת ערך ורבת חשיבות, וממילא גם כי יזקינו לא תסור מהם חביבות המצוות!

בית בו האב נרגשת לשלוח את בנה לבתי תלמודם, בית בו כשהבן עורך סיום מסכתא - הוא יום חג משפחתי בניצוחה של האם - 'מפיקת האירוע', בית בו האב שמחה ומחייכת, מאושרת ומתרגשת כשהיא אומרת עם ילדיה 'מודה אני' בבוקרו

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

והתחזק כי 'גם זו לטובה', הכל בכח ריקוד אחד עם אביו ברגע הנכון, באישון ליל שאחרי איבוד הכסף...

הסיפור, המופיע בספר 'ברכי נפשי', מאיר וקורא: לכולנו יש הזדמנויות כאלה! לכולנו מזדמנים מצבים שונים בהתנהלות היומיומית, אשר בתגובה נכונה חינוכית וערכית אחת, יכולים להנחיל לילדנו ערך חשוב ועילאי לכל החיים, בזכות דוגמא אישית חיה וקיימת, המוגשת להם ברגע הנכון!

הבה נחפש את ההזדמנויות האלה, את השעות בהן נוכל להתגבר על תגובה אישית - רגשית - רגשית, ולנצל אותן למנף ערך בחיי ילדינו, להטמיע בהם מסר שגם כי יזקינו לא יסורו ממנו. הבה נחפש הזדמנויות טובות וערכיות כאלה, וכך נזכה להפנים ולהטמיע בלבבות צאצאינו את הערכים הנכונים, כדי שנזכה לרוות מהם רוב נחת יהודית טהורה!

'למה זה תלוי רק בי?'

אל הגאון בעל 'חזון איש' זצ"ל, נכנסה בערב אחד הרבנית קופשיץ, מבקשת להתייעץ עמו בענין חשוב. 'כבוד הרב!' אמרה ביראת כבוד, 'יש לי שתי בקשות. האחת - שהרב יברך את ילדי שיהיו להם כשרונות טובים ללימוד התורה. והבקשה השניה - שהרב יברך אותם שיזכו תמיד לרצות ללמוד, שזו תהא שאיפתם היחידה!'

'חזון איש' שמע את הדברים, ונענה מיד: בענין הבקשה הראשונה - אוכל לברך אותך ואת ילדיך, שאכן יתן בהם הבורא שכל בינה ודעת ללמוד תורה ולהבינה, להגות בה ולקנותה בהבנה בהירה. אבל בענין הבקשה השניה - אין לי מה לעשות, זה תלוי רק בי!'

'רק בי?!' - השיבה הרבנית קופשיץ בתדהמה. 'במה זה תלוי בי?' 'חזון איש' חייך והשיב: 'לכל שאת תרצי שהם ילמדו תורה, כך תראי שהם באמת רוצים ללמוד תורה. ככל שאת תשאפי שהם יגדלו תורה - כך תזכי שהם אכן יגדלו בתורה!' - פסק את פסוקו, מוותר את הרבנית מהורהרת למדי, מעכלת את המידע החדש כי אין הדבר תלוי אלא בה...

חלפו עברו שנים ארוכות. בניה של הרבנית קופשיץ גדלו, הן בשנים והן בתורה, וכל בניה וחתניה הפכו לראשי ישיבות ורבנים נודעים, המפורסם שבהם הוא חתנה הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל. בסוף ימיה נשאלה כיצד זכתה לילדים גדולי תורה. היא השיבה בפשטות, במילותיו של 'חזון איש': 'כי רציתי שהם יגדלו גדולי תורה!' - אמרה קצרות...

'אבל כולם רוצים!' - טענו לנגדה, 'הרי כולם שואפים לילדים גדולי תורה, כולם מקדישים לכך אינסוף כוחות ומשאבים, כולם מבקשים ורוצים שילדיהם יגדלו ויצמחו בתורה. למרות זאת - לא כולם זוכים, ואילו את זכית, כיצד?'

והרבנית קופשיץ השיבה: 'כולם רוצים, אבל אני רציתי רק את זה, רק את זה... זו היתה שאיפתי הבלעדית, זה היה רצוני היחיד. את כל מה שיש לי הקדשתי לכך, את כל מאוויי הקרבותי לשם כך... אם ראיתי שבני אינו לומד - הסרתי מעליי את התכשיטים מרוב צער, ממש הפסקתי לתפקד מרוב כאב... והילדים שלי הרגישו זאת, ראו שהדבר עולה לי בבריאות ממש...

אם היו לנו ימי עוני בבית, וחששתי שהעוני והמחסור יקשו על בני ללמוד, הפכתי עולמות להכניס שמחה בבית, לשמור על אוירה חמה, מאושרת ותומכת. לא נתתי לשום דבר לעכב את צמיחתם הרוחנית, הקדשתי את חיי למען המטרה הזו. אם רוצים רק דבר אחד - רק ילדים גדולי תורה ומוכנים להקריב לשם כך - זוכים בסייעתא דשמיא!' - סיימה בחיוך...

את הסיפור שמענו מנכדה הרה"ג רבי אליעזר טורק שליט"א, והוא מאיר לעברנו: לכולנו יש רצונות ושאפויות, נכון, אנו אומרים שילדינו בראש מעיינינו, אבל מגיעים גם רגעי מבחן... כמה כדאי להניח כל אינטרס אישי בצד, כמה עדיף לזנוח את הנוחות האישית, להקריב כל שאיפה אחרת. להיות מוכן לוותר על כל מה שיש, כדי להגשים את השאיפה היחידה והבלעדית - לרוות נחת יהודית טהורה וקדושה!

ואם עושים כך, מובטחים אנו בחותמו של אותו זקן, 'חזון איש' זצ"ל, שנצלית. כי מי שרוצה באמת וזו שאיפתו היחידה והטהורה - זוכה בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, ילדים זכים וגדולי תורה, זרע ברך השם!

הגמרא שחוללה היסטוריה...

היה זה לפני כ-200 שנה, בשעת אחר הצהריים שקטה, בבית משפחת קלמנוביץ' ברוסיה הרחוקה. כמדי יום, שב לייבל'ה מבית תלמודו, אלא שהיום, יותר מכל יום אחר, עיניו נוצצות, מבטו מאושר, ידיו רוטטות בהתרגשות. 'מחר אנו מתחילים ללמוד גמרא' - הכריז בארשת חשיבות, 'המלמד ביקש שנביא גמרא בבא מציעא לחיידר' - שאג בשמחה עצומה... 'שישו ושמחו בשמחת תורה' - החל לרקוד בהתלהבות, כשאחיו ואחיותיו מצטרפים לריקוד הנלהב...

כשהערב ירד, נערכה התייעצות חירום בין ההורים. הן הם חיים בעוני מחפיר,

מזונם מינימלי, אין להם פרוטה אחת מיותרת... ועתה ניצבת לפתחם בעיה קריטית אחת ויחידה: מנין מגייסים כסף לרכוש לליבל'ה גמרא? כסף מנל? אלא ששעות ההתייעצות הארוכות לא הניבו פרי. באנחה כבידה עלו ההורים על יצועם, מקוים שעד שיאיר השחר יגיע אור בקצה המנהרה, יגיע מקור למימון הגמרא...

אלא שהם התקשו להירדם, מוחם טרוד, מחשבתם עסוקה, הכל סביב הצורך להשיג לליבל'ה גמרא... רק בשעת לילה מאוחרת נצצה הברקה במוחה של האם והיא נרדמה בשלווה, ממתנה כבר לשעות הבוקר. כשהשחר החל לעלות, השכימה קום ויצאה בריצה מהבית, לבצע את הרעיון שעלה במוחה...

בשעה שמונה בדיוק, ברגע פתיחת חנות הספרים, כבר עמדה בשעריו וכנסה פנימה. 'גמרא בבא מציעא בבקשה' אמרה לר' זלמן המוכר, והוסיפה בעיניים נוצצות: 'הכי חדשה, הכי יפה. זה לליבל'ה שלי שמתחיל היום גמ'...' - - -

היא עצרה באמצע המילה, המומה ונדהמת. ליד המוכר, עמד לא אחר מאשר - - - בעלה! מונה את הכסף לידיו של המוכר, ומחזיק גמרא בבא מציעא בידו...

'רגע, רגע... מה קורה כאן?' - שאלה בתדהמה. 'אתה כאן, כל כך מוקדם? באת לרכוש את הגמרא בשביל לייבל'ה? תכננתי להפתיע אותך ולרכוש את הגמרא בעצמי... רגע, מנין לך כסף?!' - ירתה את שאלותיה המתפללות ברצף, מבולבלת ונדהמת.

'ומנין לך הכסף?' - השיב בשאלה הגאון רבי אשר קלמנוביץ' בחיוך. 'הלא הגענו אמש למסקנה שאין לנו יכולת לרכוש גמרא. בלילה חשבתי על רעיון מבריק, להפתיע אותך ולרכוש גמרא בכוחות עצמי... אך מנין לך היכולת לרכוש גמרא?' - שאל בפליאה בלתי מוסתרת...

'אתה יודע', אמרה האשה, 'שכשהייתי כלה, קיבלתי מחמותי - אימך מתנה, צעיף משי יוקרתי בגווני ארגמן ותכלת. זו היתה מתנה יקרה במיוחד, שווה הכספי גבוה מאוד, וערכה הרגשי - גבוה עוד יותר. הן היא מתנה המעידה על ההערכה הרבה לכלה החדשה!'

כשעינייה מתלחלות בדמעות התרגשות, הוסיפה: 'לכן, עקב ערכה הרגשי הרב, מעולם לא הסכנתי למוכרה, למרות העוני הרב בו אנו שרויים. אבל אמש, כשנדה שנת כיצד נמצא מקור למימון הגמרא, החלטתי שזהו הרגע. המתנה הרגשית והאהובה עלי ביותר, תימכר כדי להעניק לבני את הגמרא הראשונה בחייו, להעניק לו את המדרגה הראשונה בסולם העולה בית א-ל!'

'וגם אני עשיתי כך', החזיר רבי אשר ואמר, 'כשנדדה שנת בלילה, חשבתי כי זהו הרגע למכור את שעון הזהב היקר שקיבלתי מחמי - אביך. שעון הזהב נמכר הבוקר, כדי לייצר ממנו זהב אמיתי - להביא לליבל'ה גמרא לתחילת לימודו. נכון, ששעון זה הוא כמו אוצר של התרגשות וגעגוע עבורי לימי עלומי, אך כל אשר לאיש יתן בעד גידול בניו לתורה!' - פסק את פסוקו...

המוכר עמד נדהם לנוכח מבועי הרגש שפרצו מבני הזוג, והעובדה כי הסכימו למכור את אוצרותיהם האישיים היקרים ביותר, כדי לספק לבנם גמרא... שעה ארוכה התווכחו למי מגיעה הזכות לרכוש את הגמרא מכספו, עד שהתפשרו כי כל אחד ישלם חצי. עתה שבו בני הזוג לביתם, לשלוח את לייבל'ה לתלמודו כשהגמרא החדשה חבוקה בידיו...

הסיפור כולו, מופת של מסירות למען תורת הילדים, התרחש לפני קרוב למאתיים שנה, אך יש לו המשך - - -

לייבל'ה זה, גדל והפך לגאון בשם רבי אהרן אריה לייב קלמנוביץ' זצ"ל. כח אהבת התורה שהפנים רבי אשר בבנו, נותר מוטמע ופעיל גם לדור הבא. כשבנו של רבי לייב - הגאון רבי אברהם קלמנוביץ' זצ"ל, ניצל מהתופת בשואה האיומה, והקים עולה של תורה: הוא ייסד את ישיבת מיר בארצות הברית, והקים גם רשת תלמודי תורה בצפון אפריקה. אף שלא ראה את סבו, כח אהבת התורה שלו - הונחל בדמו, והמשיך לדורות קדימה, ולמפעלי תורה אדירים!

ולימים, היה רבי אברהם מספר סיפור זה בדמעות, כשהוא אומר לשומעי לקחו בהתרגשות: 'כסבורים אתם שהכוחות להעמדת התורה הם שלי? - לא ולא! אין זה אלא כח של גמרא בבא מציעא אחת, שנושאת בתוכה ערכי אהבת התורה שהטמיעו בי אבי וסבי, והגמרא היא המעידה על מסירותם הרבה למען גידול ילדיהם לתורה, שהותירה חותם לדורות!'

כי כדי לגדל בנים לתורה, כדי לזכות לרוות נחת יהודית טהורה, כדי לראות דור ישרים מבורך שעושה רצון ה' - דרושה התמסרות, דרושה דוגמא אישית, צריכים ההורים להיות מוכנים להשליך את היקר להם מכל מנגד, כדי לספק לבנם את היכולת המקסימלית והמיטבית לצמיחתו ופריחתו.

כי הילדים מבינים ממה שהם רואים, חווים ומרגישים, הרבה יותר ממה שמסבירים להם... מה שהם חווים בבית הוריהם, מה שהם רואים בעיניהם וחשים כי הוא חשוב ונעלה, קריטי ויקר - זה מה שיעבור לדור הבא שלהם, זה מה שיוביל אותם ויקדם אותם. אפשר להסביר להם הרבה דברים, אך מה שייטמע בהם - זה רק מה שהם רגישו, יחו, יבחינו לפי הדוגמא האישית שלפניהם!

הבה נאמץ את המסר, להקדיש את מירב ומיטב כוחותינו, להיות מוכנים להקריב את כל היקר לנו, למען ילדינו, לחנכם ולגדלם לתורה ומצוות. כך נזכה לרוות נחת יהודית, כך נזכה לגדל דורות ישרים ומבורכים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס